

RYSZARD KORNACKI
CIEPKY DOTYK DUSZY

RYSZARD KORNACKI

poeta, prozaik, krytyk, publicysta, urodził się w 1940 r. w Lublinie. Po studiach polonistycznych w UMCS rozpoczyna pracę pedagogiczną w rodzinnym mieście, by potem kontynuować ją w Międzyrzecu Podlaskim w szkołach podstawowych i średnich. Debiutował w 1959 r. jako poeta na łamach „Kultury i Życia”.

Publikował liryki, wiersze dla dzieci, opowiadania, aforyzmy, fraszki, artykuły i eseje w czasopismach społeczno-kulturalnych i popularnonaukowych, na antenie Polskiego Radia i w TVP. Współautor antologii i almanachów, laureat wielu konkursów poetyckich. Od 1977 roku członek Związku Literatów Polskich. Dwukrotnie otrzymał Nagrodę Literacką im. Józefa Czechowicza (1976, 1987). Jest także laureatem Honorowej Nagrody im. Józefa Dietla. Współzałożyciel i prezes Międzyrzecznego Stowarzyszenia Teatralnego, wiceprezes do spraw wydawniczych Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Międzyrzecu Podlaskim.

Opublikował ponad pięćset wierszy w sześćdziesięciu czasopismach i jedenastu zbiorach indywidualnych. Wspólnie z Krystyną Kornacką wydał tom baśni i opowieści z Podlasia „Czarna

Autor książki
 przywózca
 Wydział Kultury i Sztuki Liceum Mikołajewskiego w Lublinie
 Związek Literatów Polskich - Oddział w Lublinie
 Stanisław Łasnik - Instytut Mikołajewski P.O.
 Roman Marjański - Wzrost Gminy Mikołajew P.O.
 Adam Szalik - Wzrost Gminy Dąbów
 Tatarski CORPORATION Korporejski Tok Company
 Krzysztof Tokarski - Bielska P.O.
 Maria Janasz - PKO BP Oddział w Mikołajewcu P.O.
 Zdzisław Andrzejak - Bank Spółdzielczy w Mikołajewcu P.O.
 Elżbieta i Stanisław Fyliwowie - Zakład Ogrodnictwa w Mikołajewcu P.O.
 Beata i Andrzej Sorokowie - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe
 „BEATIX” w Mikołajewcu P.O.
 Stanisław Górowski - Przedsiębiorstwo Usługowe „KASBY”

CIEPŁY DOTYK DUSZY

w Mikołajewcu P.O.
 A.I.M. Misławowscy - ACOR-TV w Mikołajewcu P.O.
 Przemysław KOLIBY* i ARNIE* w Mikołajewcu P.O. - Stanisław Gasciar
 Autor i wydawca: Roman Szalik, przy współpracy
 Stanisław Będkowski - Agencja Nieruchomości
 Maria i Krzysztof Jastrzębski - Agencja Nieruchomości
 „CONSULTING” w Mikołajewcu P.O.
 Edward i Kazysya - „EKOPIK” w Mikołajewcu P.O.
 Dariusz Guchalski - PPHU „DARPOL” w Mikołajewcu P.O.
 Roman Łasnik - „PRO MEDIA” w Mikołajewcu P.O.
 Stanisław Wysocki - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe
 w Mikołajewcu P.O.
 Zofia i Feliks Wilkowskowie - Kwiaciarstwo w Mikołajewcu P.O.
 Hanna i Artur Czapla - Dom Handlowy „Czapla”
 w Mikołajewcu P.O.
 Iwona Przekubi - Biuro Rachunkowe „KONSALTO”
 w Mikołajewcu P.O.
 Stanisław Świątek - Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe
 w Mikołajewcu P.O.
 Tadeusz Bódkowski - „ELTEM” w Mikołajewcu P.O.
 Tadeusz Świdziński Andrzej Krzymowski - „GLAXUR S.C.”
 w Mikołajewcu P.O.
 G1 S.C. w Mikołajewcu P.O.

Biuro i Mistrz Jednostki
 9997 10000
 Marek Malinowski
 Stanisław Szulc

Autor książki składa serdeczne podziękowania instytucjom i osobom prywatnym za pomoc finansową w wydaniu niniejszej pozycji:

Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie

Związek Literatów Polskich – Oddział w Lublinie

Stanisław Lesiuk – Burmistrz Miasta Międzyrzecza Podl.

Roman Michaluk – Wójt Gminy Międzyrzec Podl.

Adam Szulik – Wójt Gminy Drelów

Tokarski CORPORATION Korporacja Tok Company

Krzysztof Tokarski – Biała Podlaska

Maria Jarosz – PKO BP Oddział w Międzyrzecu Podl.

Zdzisław Andrzejuk – Bank Spółdzielczy w Międzyrzecu Podl.

Elżbieta i Stanisław Pytlikowie – Zakład Ogrodniczy w Międzyrzecu P.

Beata i Andrzej Sorokowie – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe

„BEATRIX” w Międzyrzecu Podl.

Stanisław Grochowski – Przedsiębiorstwo Budowlane „KASBUD”

w Międzyrzecu Podl.

R.A.Z. Czopińscy – Składnica Maszyn Rolniczych „ROLNIK”

w Międzyrzecu Podl.

A. i M. Maliszewscy – AGD-RTV w Międzyrzecu Podl.

Firmy „ROLBUD” i „ARHIS” w Międzyrzecu Podl. – Stanisław Ignaciuk,

Artur Pasternak, Roman Sierhej, Jerzy Nestorowicz,

Sławomir Bogucki

Maria i Krzysztof Jakubiukowie – Agencja Nieruchomości

„CONSULTING” w Międzyrzecu Podl.

Edward Leszczyński – „EUROPTIR” w Międzyrzecu Podl.

Dariusz Grudziński – PPHU „DARPOL” w Międzyrzecu Podl.

Roman Łaziuk – „PRO MEDIA” w Międzyrzecu Podl.

Stanisław Wysokiński – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe

w Międzyrzecu Podl.

Zofia i Feliks Filipowiczowie – Kwaciarnia w Międzyrzecu Podl.

Halina i Artur Czopińscy – Dom Handlowy „Czopiński”

w Międzyrzecu Podl.

Paweł Puzkarski – Biuro Rachunkowe „KONSALDO”

w Międzyrzecu Podl.

Stanisław Żmijan – Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe

w Międzyrzecu Podl.

Tadeusz Świdorski – „ELTEM” w Międzyrzecu Podl.

Tadeusz Świdorski, Andrzej Krzymowski – „GLAZUR” S.C.

w Międzyrzecu Podl.

GJ S.C. w Międzyrzecu Podl.

Róża i Marek Jaśkowscy

Marek Maleszyk

Stanisław Skrzat

RYSZARD KORNACKI

CIEPŁY DOTYK DUSZY

Posłowiem opatrzył
prof. dr hab. Stanisław Popek

Lublin 1999

Projekt graficzny okładki i ilustracje: Roman Pieńkowski

Wybór wierszy, redakcja i korekta: Krystyna Kornacka

Opracowanie techniczne: Roman Łaziuk

© Copyright by Ryszard Kornacki

Wydawca:

Międzynarodowy Kongres Poetów „ARKADIA”

106409

221.162.1-1 XIII B.1

Skład i druk: Drukarnia „InterGraf”, Międzyrzec Podl.
ul. Warszawska 33

Wydanie I. Nakład 800 + 50 egz. Oddano do składania
w lutym 1999. Druk ukończono w marcu 1999.

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

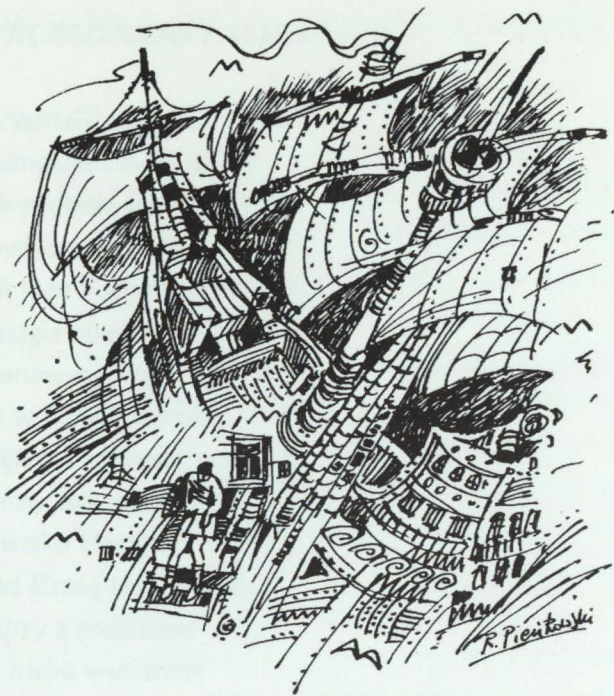
5 152401000006

---

*„Poezja to przetwarzanie cierpienia
na piękno”*

Sigmund Freud

Dotykam siebie

URODZINOWY WRZESIEŃ

Wystrzelił nagle jak korek
szampana z butli jesieni
jak podlaski wiatrak
uwikłany w sitowiu
jak Don Kichote z Manczy
z nagła obudzony
piorunem słońca
co w oczach wiruje.
Piękna Dulcynea
włosy swe rozpina –
wierzba kłęząca
nad Krzną rozmodloną
patrzy z podziwem
w niebo wyciszone
z ptasiego hałasu.
Wystrzelił z ulgą
zwiastun narodzin
fermentującego czasu
rocznik 1 9 4 0
Odtąd wiem że kolejne noce
i dni nie utwierdzają mnie
w czekaniu na Cłodota.

LUBELSKA ARIA

wspominki

W tobie pomieszczę swój zachwyty
nad błyskiem Bystrzycy koło mostu wieczoru
i nad przystanią kajaków którą rozebrano
z koszuli dzieciństwa (w snach tylko
wybieram się w podróż dookoła świata).
W tobie pomieszczę też zwinne ulice młodości
rwące jak gniewne potoki w dół Lubartowską
pełne krzyku aut i zatroskanych przechodniów.
W tobie zmieszczę ciszę Starego Miasta
kamieniczki z historią na ty i obraz miasta
z wyrośniętej nad podziw Krakowskiej Bramy.
W tobie zmieszczę pozbijane kolana kasztany
pierwszych miłości i jaskółki wierszy –
dzwonek poranka w sercach ludzi
W tobie zmieszczę też serial porażek
i zwycięstw w ławach szkolnych zapasów
w kochanym Zamoju (a blisko stąd było
do mistrza Zygmunta i srebrnego Kaja).
W tobie zmieściłem już powroty pamięci
czyli prawie wszystko co czuję i kocham
Ech Lublinie – moja Ty kantyczko najbliższa!

GOŁĘBIE O ZMIERZCHU

ul. Dolna Panny Marii

Gołębie o zmierzchu jadły z dłoni
kruszyny chleba pod oknem dzieciństwa.
Zapisuję ogród pełen ostów i sidła
zastawione na sikorki zwinne jak iskry
błyskające kolorami rozsypanej tęczy.
Obraz ten godny jest pędzla Van Gogha.

Ona była lasem tajemnym
schronieniem Dzieciątko
przed okropnym Herodem -
czarodziejem strachu
muzyką kolorów ca
przed snem chroniła
jak pierwsza gwiazdka
roztańczona w niebie
i czas się zatrzymał
na krawędzi słońca
a ciepło w sercu
przeżywało do dzisiaj.

LUBLIN

W tym mieście kościołów
modliłem się kiedyś
perłami wierszy Józefa
jak różańcem pokory.
Teraz modlą się
archidiakońskie kamienie
i gwiazdy nad Grodzką.

POWROTY W DZIECIŃSTWO

Pamiętam dni
przed progiem Wigilii
gdy pisaliśmy list do św. Mikołaja
na papierze bielutkim jak opłatek.
Pachniało już migdałami i rybą
a choinka miała jak zwykle
honorowe obywatelstwo
w naszym domu
niezależnie od pochodzenia
i zamieszkania.
Ona była lasem tajemnym
schronieniem Dzieciątka
przed okropnym Herodem –
czarodziejem strachu
muzyką kolorów co
przed snem chroniła
jak pierwsza gwiazdka
roztańczona w niebie
i czas się zatrzymał
na krawędzi szronu
a ciepło w sercu
przetrwało do dzisiaj.

CZTEROWIERSZ

Lęk olch przyprawia mnie o drżenie
zaś głębia stawu o milczenie.
Skrzypienie piasku pod stopami
sypie się w sercu wspomnieniami.

SENNE ZAMYŚLENIE

Sen wychodzi ze mnie nagle
tak że nie mogę uchwycić go
za kołnierz przewidywania
bo rodzi się każdej nocy
jak urzędowy nakaz.

Panie sędzio
nie odpowiadam za swoje sny
nie odpowiadam za meandry duszy
która klinicznie czysta – jak sądzę
tłucze się zdławiona
w moim otłuszczonym pazernością
cielsku
choć za urealnienie jaźni
oddam głowę pod topór.

boją tylko bliźni
po tym co umiera.

NOC NIESPOKOJNA

Trwam i męcę się
jak niespokojna noc
przy narodzinach gwiazd.
Tylko w cudzych snach
śniegiem zakwitają jabłonie
i jaskółki przynoszą
wytęsknione listy.
Trwam i męcę się
gorączkujący świt
nad brzegiem oczekiwań
naglej metafory.
Tylko w waszych pieśniach
rodzą się pisklęta
gotowe do lotu.

DUSZA MOJA

Dusza moja
poza strawą duchową
nic nie przyjmuje.
W niej miejsce
na monolog głębi
odkrywanie twarzy
bogacenie wnętrza.
Tu miłość nie wierzy
w koniec miłości
a nienawiść ledwie
wysuszony listek
kruszy się na proszek.
Nic nie znaczą słowa
karmione podłością
bolą tylko blizny
po tym co umiera.

BALLADA O DUSZY TĘSKNIĄCEJ

Siedzę sobie pod drzewem.
Ile czasu? Sam nie wiem.
Ręce rozparte w trawie.
Myślę we śnie i na jawie.

    We krwi siada zmęczenie.
    Całe ciało już drzemie.
    Tylko dusza na luzie.
    Ciągle pnie się ku górze.

Ciągle wyżej i chyżej
Dusza moja ucieka.
Sam ze sobą się gryzę
Gdy nie widzę Człowieka.

DUSZA I CIAŁO

Myszę że jestem i że dusza moja
jest w każdym calu powłoki istnienia
bo nikt przecież nie zagrał siebie
bez zsyłki cierpienia i nagłego bólu.
Myszę że jestem i że dusza moja
rodzi się we mnie i ze mną zawiera
umowę o dzieło na czas określony.
Trąć się łokciem duszę odda ci sumieniem
byś pokory nie stracił w dystansie do siebie.

NIE WOŁAM

Nie wołam o pomstę
do nieba
gdy dusza moja
nie tylko miłości
spragniona.
W ciągłej wrażliwości
na huśtawce smutku
siada już rozsądek
i starannie czyści
mroczne zakamarki
skryte tajemnicą
bo jeśli zło wnosisz
wyrządzasz je sobie.
Nie wołam o pomstę
do nieba i wiem:
dobrem zła nie czynisz
złem dobra nie szczepisz.

KROPLE MODLITWY

Z czupryn drzew
spadają krople modlitwy
jak deszcz święcąc ziemię
po której chodzę
zapatrzony w ciebie
i słońce.

To kolejny cud
Świata
w naszym wydaniu.

FILOZOFIA LUSTRA

W lustrze jestem sobą –
wymiar po wymiarze
notki obserwacje
podane na siatkówkę oka.
W lustrze jestem sobą –
szczelnie wypełniam
pustkę jałową ramy
ciepłym zamyśleniem
wyglądaniem zmarszczek.

mioczne zakamarki
Czasem lustro pęka
z chichotem
odłamki ranią boleśnie
niepokój duszy.
Więc reszta nie ma znaczenia?

dobrem zła nie czynisz
złem dobra nie szkodzisz

MOTYW Z BAŚNI

Wpadł mi w oko
ostry odłamek stycznia
popłynął główną arterią życia
do serca
które stało się zimne jak gład
zamarły obrzeża czułości
krwiospady dobroci
gdzie jesteś Czerdo
czy twoje słowa
nie są już ścieżką
do spełnienia raję
przecież ich brak
to samotność –
instrument który
trudno stroi
a renifery królowej śniegu
smagane wichrem
zbaczają z trasy
w manowce zawiei

TO JUŻ BYŁO I BĘDZIE

Wypowiesz słowa
dalekie od prawdy
na skok zająca
może jeszcze dalej
a przecież twarz twoja
nie powie więcej
niż nagrano na taśmę
filmu dzieciństwa.
Wiek nieostrożnie zaciera
lata na Królewskiej,
Granicznej, Ogrodowej.
Studenckie spory
uległy zamgleniu pamięci
po trzęsieniu burzliwej
młodości.
Ulicami chodzą teraz
okularnicy nowego dnia
Krzyczą rozbrykani
synkopami dyskotek
zaliczają wiosnę
jak kolejne egzaminy
wierząc że jutro
będzie słoneczna pogoda.

NA OPERACYJNYM STOLE

Wciskam się – kocur – w poduszkę lęku
między zimną rozpacz i ciepłą nadzieję
drżąca nagość duszy szepcze coś o raj
zapewnia mą głowę o wiecznym zbawieniu
ból się ucieleśnia jak koń narowisty
znów szpitalne dzwony dzwonią na pasterkę
i anioły w maskach niosą w dłoniach życie.
Więc się urealniam nowym narodzeniem
są kwiaty na stole listy od przyjaciół
a rolety w oknach w górę podniesiono.

KARTA PACJENTA

W niespokojnych rozmowach z nocą
pokryłeś sufit ciemnymi znakami
już czarne myśli uciskają gardło
mocujesz się z sobą na łożu boleści
ze słowami które uwierają bardziej
niż chmurny poranek zapomniany w lipcu
Siostra oddziałowa – biały anioł światła
znaczy w karcie pacjenta pogodę na życie
szerokim długopisem uśmiechu.

Granicznej. Ogrodnictwem zioł w szarości w kielichu a
Studenckie sprawy
uległy zamglonej pamięci
po trzęsieniu burzliwej
młodości.
Wleciami chodzą teraz
okulamy nowego dnia
Krzyczą rozbrzykami
synkopami dyskotek
zaliczają wiosnę
jak kolejne egzaminy
wierząc, że jutro
będzie słoneczna pogoda.

PODRÓŻ I CHARON

O łodzie – łóżka szpitalne pełne
nierówności twardego bólu
powiernicy Charona i mojej udręki
spowiednicy bezsennych nocy
ostatnie przystanki po ciężkiej drodze
w tunelu ciemności do światełka życia
przyjmijcie obol wdzięczności –
poezję jak opium bezszelestnej żeglugi.

DOĞANIA MNIE

Dogania mnie cień
jest szary
jak wytarty kapelusz
w którym losowałem
biel i czerní
prawdę i kłamstwo
szukając
ciepła na drogę.

Dogania mnie cień
zbliża się nieomylnie
niosąc mgłę wspomnień
i dymy
gasnących ognisk.

Dogania mnie cień
któremu chciałem zawsze
podstawić nogę
i z którym przyjdzie mi się
dogadać do końca.

UPADKI

Upadłem i upadać będę
aż światło – igła pogotowia
zawyje mi pod czaszką.
Upadłem i upadać będę
aż słowo idące od serca
reanimację rozpocznie od zaraz.
Upadłem na kolanach klęczę
w oczach Twoich oczy
w rękach Twoich ręce.

DROGA

Idzie przede mną cierpliwie
od wejścia w kontury świata
ciągle czujna na przyjęcie
rozstań i powrotów.

Tych którzy powinni tu być
już nie ma.

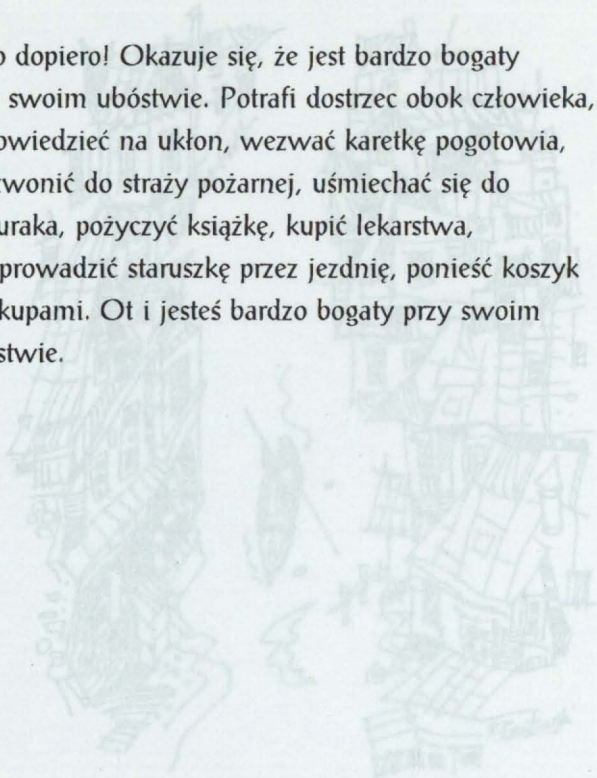
Ci którzy przyjdą
zastaną tę samą drogę
i te same kamienie –
odpryski moich zmagañ.
Zastaną korowody brzoź
świadców koronnych.

i dymy
gasnących ognisk.

Dogania mnie cień
któremu chciałem zawsze
poślawić nogę
i z którym przyjdzie mi się
dogadać do końca.

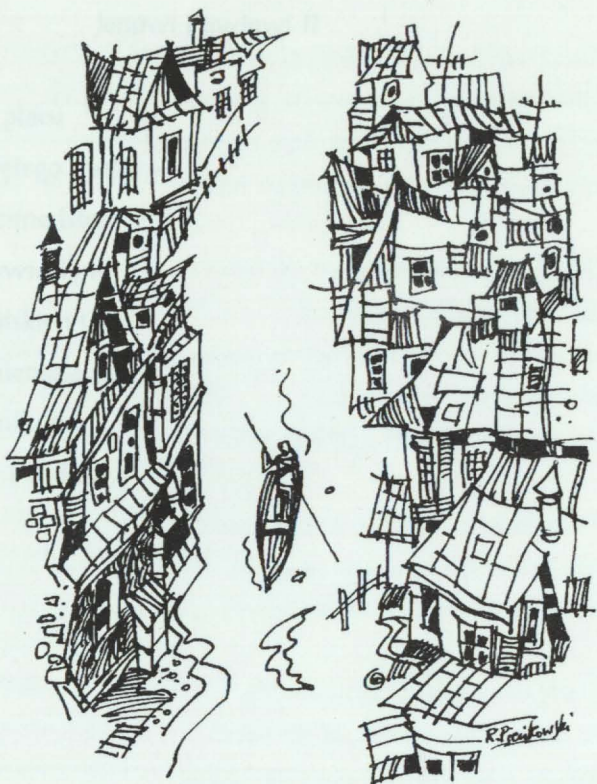
BOGACTWO

A to dopiero! Okazuje się, że jest bardzo bogaty przy swoim ubóstwie. Potrafi dostrzec obok człowieka, odpowiedzieć na ukłon, wezwać karetkę pogotowia, zadzwonić do straży pożarnej, uśmiechać się do ponuraka, pożyczyć książkę, kupić lekarstwa, przeprowadzić staruszkę przez jezdnię, ponieść koszyk z zakupami. Ot i jesteś bardzo bogaty przy swoim ubóstwie.

Dedykacje

Dedycacje

ZBRATANIE

Janowi Pawłowi II

Na placu
Świętego Piotra –
jesienne liście
przywiezione
z polskich Gór
zamieniają się
w miliony
serc Polaków.

Twój wiersz – realnie

Twój wiersz – twierdzą przyjaciele
kosztuje mniej niż reperacja kranu
przez pachnącego alkoholem hydraulika
czy nawet załatanie dziury w niebie.

Twój wiersz nie umywa się nawet
do ceny podbicia zelówek
wcale nie siedmiomilowych butów
ani też przysycia guzika
w przetartych portkach błazna.

Twój wiersz kosztuje jeszcze mniej
niż tragicznie śmieszne podanie
do sądu w sprawie rozwodowej.

Twój wiersz kosztuje tak mało
że czasem nie opłaca się go pisać
Jedyna nadzieja w nagrodzie Nobla
– mówią przyjaciele.

KOŁO RATUNKOWE

Ciemliwie czekają
Jan Mikołaj Rimbaud
wszedł do historii
przez okno poezji
mając zaledwie i już
siedemnaście wiosen.

Poza kolejnością
Jego *Statek pijany*
dryfuje do dziś
poruszając pióra krytyki
jak wiosła.

głowami
On sam odszedł
na drugą stronę słowa.

na ślad wzruszenia
Teraz młodzi poeci
chwyatają liryczny ster
licząc na jego
nieśmiertelność.

ANATOMIA SŁOWA

Gdy rodzą się słowa
musimy krzyczeć
poród jest bolesny
bo zbyt cicho mówimy
o miłości.

Gdy umierają
spadamy w milczenie
one są bez dna
i żaden dzwon ich
nie zagłuszy.

Twój wiersz kosztuje jeszcze mniej
niż tragicznie śmieszne podanie
do sądu w sprawie rozwodowej.

Twój wiersz kosztuje tak mało
że czasem nie oplaca się go pisać
jedyna nadzieja w nagrodzie Nobla
– mówią przyjaciele.

ZNAJOMI

Cierpliwie czekają
w kolejkach przyzwycajeń
szukają ścieżek znajomości
ciepłych telefonów
podają ręce
tłustym portfelom.
Poza kolejnością
rozpatrują
swoje szanse
w drodze do Edenu.
Kiwają z politowaniem
głowami
nad niezaradnością
bliźnich czekających
na ślad wzruszenia
i słowo nadziei.

SZOPEN I RAJ

Gdy rodzą się słowa

Mazurzą się łąki w preludiach pól polskich
muzyczność kwitnie w balladach i walcach
zadzwończy dzwonki a rozpierzchnęły myśli
ubrały się w składnię i logikę dźwięków.

To do raju Pana wszedł Szopen i sercem
znów zagrał koncert drzew na cztery ręce.

padamy w milczenie

one są bez dna

i żaden dzwoni ich

nie zagłuszy.

NASZA MAMA

Nasza mama to najwspanialsza kobieta
tego globu

wygrała wszystkie konkursy piękności
i turnieje wiedzy o prawdzie.

Uczyła nas tego świata
nazywając po imieniu liście drzew
i pióra rozkrzyczanych ptaków
rozbawionego chrząszcza

mrówkę dźwigającą swój krzyż
dobro i to co nim nie jest.

Uczyła nas Boga w którego trudno
było uwierzyć bo chował się
wśród brodatych chmur
a potem wchodził do kościoła.

Uczyła nas mówić prosto
bez zawitych ścieżek w labiryncie
ciągłych niespodzianek

chroniąc przed gradem kłopotów
i nieszczęść czyhających pod progiem
domowego ogniska.

POŚMIERTNE

Najukochańszej Mamie

Odeszłaś nagle jak mgnienie powieki
za próg który krzykiem podszedł mi pod serce
pod horyzont ciszy zamartej przed chwilą
w świecie pamięci w odpoczynku wieczny.

Odeszłaś nagle – gołąb niespokojny
karmiąc miłością dni które nie wrócą
a będą nasze w sumowaniu czasu
budowaniu mostów odliczaniu losu.

Odeszłaś nagle – matko ukochana
srebrzystobiała z uśmiechem na twarzy
słodkim snem pod głową skuszona do nieba
w świecie aniołów masz meldunek stały.

Lublin 03.10.1998 r.

NIE MOĞŁA DŁUGO UMILKNAĆ

Pamięci M. Kolbego

Zabiła Cię czyniąc świętym jedna łaza
biednego człowieka zdruzgotanego jak Ty.
Obaj drzeliście pod narzędziem tępych
zwyrodnialców i niemocą znieczulonego
podłością świata.

Już nie dotknąłeś jutra i kolejnych
obrotów ziemi.

Ono wtopiło się w szarość obozowego pola
gdzie grano śmierć na co dzień
jak chodliwy film.

Rozedrgany krąg z kolczastych drutów
mówił że istnieje inny taniec niż strach
ale po drugiej stronie zachodu planety.
Stąd Twoja łaza toczy się w nas samych.

MIŁOŚĆ W DOBROCI

Adamowi Chmielowskiemu

Brat Albert siada na przystankach oczekiwań
głodnych niespełnionych nadziei.

Chlebem zaczynionym w polskiej dzieży

karmi przygodne gołębie i litanie prośb

nie zameldowanych głodomorów

mówiących z nabożeństwem:

...chleba naszego powszedniego

daj nam dzisiaj...

Wie że my i oni to Stworzenia Boże

I że chleb to nasza miłość w dobroci

...na wszystkie wieki wieków

Lublin 03.10.1998 r.

JEDEN DZIEŃ, GODZINA...

Romualdowi Mikoszewskiemu

Jeden dzień godzina

krok –

i wszystko jest przeszłością.

Za mgłą Twoje zarysy tylko rozcieńczone

pastelami opóźnionej jesieni

Gdzieś tam

na końcowym przystanku pamięci

w tunelu szarego echa

trzepoczesz się – ptak stubarwny

lecz zapomniany przez drzewa i wiatr.

Jeden dzień godzina

krok –

przed siebie w świętość prochu

toczy się świat rozpędzony

otwarty na każde ziarenko goryczy

na zaprzeczenia słów :

najciemniej jest pod latarnią.

MÓJ NAUCZYCIEL

prof. Piotrowi Malcowi
na wieczne życie

Ten zwykły, szary od wysiłku Człowiek
czasem radosny i lekki jak piórko na wietrze
w przydeptanych butach i niezbyt dobrze
uprasowanych spodniach
potrafił jednym słowem otwierać
nawet patentowe zamki zaczarowanych
sinusów i cosinusów – tajemnic świata
świętych liczb.

Jednym ruchem ręki jak cyrklem
zakreślał koła sympatii i szacunku.

Na całe życie chciał pogodzić nasze
dymiące głowy pełne wtedy bzdur
szaleństw i niepokoju

Za rogowych okularów umiał
przejrzeć serca jak zeszyty z klasówkami
które dźwiga pewnie jeszcze do dziś.

NASZA CIENIA

prof. Eugenii Zaleskiej
z Zamoja

Stoi w niebie przy wielkiej
tablicy świata
zapisanej przez tysiąclecia
mądrości i kłamstwa.
Czarodziejską różdżką
przeprowadza nas
bezpiecznymi ścieżkami
mostami wyobraźni i faktów
ze ślepych pułapek niewiedzy
odkrywając prawdę skrytą
w zapadliskach historii.
Swoim wielkim sercem
ogarnia dzienne sprawy
czuwając aby starannie
wypadło nasze A B C

DZIEWCZYŃKA Z ZAPAŁKAMI

Motyw z baśni Andersena

górami
śnieżnymi wierchami
śpiwnymi dolinami
posrebrzanymi lasami
wędruje bosa dziewczynka
z zapalkami
chce ogrzać w lichej stajence
Jezusickowe serce
hej!

LIRYK ŚWIĄTECZNY

Wiersz rodzi się
jak Chrystus
w ubogiej stajence
na sianie.

Czasem
na gołych deskach
w M-2
ubogiego poety.

Potem narasta miłością
jak winem czerwonym
wierząc we własne
ukrzyżowanie.

WYZNANIE JESIENNE

Krystynie

Zapisuję oczu Twych jesienną ulewę.

Ile bym dał za niknące słońce

w ociężałych chmurach

za gwiazdy zamknięte na klucz

wielkiej ciszy

przed chłodami nieba.

Ile bym dał za godziny

wczorajszych niedzieli

niegdysiejszych śniegów

i ptasich umizgów.

Niech mieszkają w Twych oczach

wspomnienia nasturcji

duety skowronków

w kaplicach wieczornych.

Niech zamieszka w Twych oczach

lata dojrzewanie i szmer czystej wody

kosztowanej świtem.

Niech zbudzi milczenie

niepokora serca mówiącego słowem

koronkę dziękczynną.

Ile bym dał? Nie powiem.

TAK MOJA MIŁA

Tak moja miła słucham śpiewu szczygła
muzycznej kulki w kolorach palety
zanurzony z głową w czereśniowym sadzie
rozkwitłym pod gwiazdą mego przeznaczenia.
Znów drzewo mądrości kwiatem się opierza
by potem rodić owoce zbawienia
soczyste czereśnie zastygłe w milczeniu
przed wschodem słowa na krawędzi nieba.
Tak moja miła słucham śpiewu szczygła
który swoim śpiewem święto opowiada
od narodzin słowa i narodzin duszy
od słowa dobroci do duszy tańczącej.

Antonio Vivaldi

HARFA

Dorocie Szyszkowskiej

Czy wiesz że nocą cichą jak pianissimo
zrywam się często?

Czy wiesz że nocą jak fortepian ograna
nie czuвам beztrąsko?

Wtedy rozmawiam z bezmyślną lampą
i w gwiazdach słów szukam swoich
pękniętych łez, nieznaných sylab
jak ran nie zagojonych.

Niech mieszkają w Twych oczach
wspomnienia nasturcji

duety skowronków
w kaplicach wieczornych.

Niech zamieszka w Twych oczach
lata dojrzewanie i szmer czystej wody
kosztowanej świlem.

Niech zbudzi milczenie
niepokora serca mówiącego słowem
koronkę dziękczynną.

Ile bym dał! Nie powiem.

PROŚBA

Czasu nikt jeszcze nie wyprzedził
nawet klucz dzikich gęsi
uczepiony nieba
płynący
do spełnienia wędrówki.

Idź wolniej
Zobaczysz i usłyszysz wtedy
wrony na śniegu
i serca grające jesienią.

Cztery pory roku
Antonio Vivaldiego

ZGODA ZE ŚWIATEM

Basi Horawiance z ukłonem

Nanieśli ci słów poeci
święty Franciszku z Asyżu
do gniazd twoich ptaków
legowisk saren i wilczych dołów
abyś karmił nimi
wiarę w miłość bliźnich.

Nazbierali ci biedy poeci
na umbryjskiej ziemi
od trądu nagłego ostrej włosienicy
do śmierci narcyza patrzącego w lustro
oko najwyższego
byś głosił jej chwałę w pamięci potomnych
tu i tam na zawsze i w godzinie świętej.

Przyjmij świata barwy za dobrą monetę
Obdziel tą monetą złote pszczoły w ulach
Pobłogosław mrówkę i słońce na niebie
Daj nam wiele litości dla obcych i siebie.

NAJBLIŻSI

Kochają dzieci
jak własne marzenia
dbają o nie
myją, pieczą
przytulają do serca.
Odzwyczajają je
od złudzeń.
Boją się:
wejdą w życie
i mogą być kalekie.
Dlatego stosują
diętę odchudzającą.
Dbają o to
by jak marzenia
nie porastały
tłuszczem.

RYBACY NAD KRZNA

Mietkowi Kalenikowi

To sen topnieje nad ranem
jak resztki kry na Krznie.
Rybacy modlą się wtedy
o złotą rybkę szczęścia.
Czekają choć czas niespokojny
nie da się osiodłać ani
zapamiętać do końca.
Czekają na ciepłą odsłonę
zapadania zmierzchu
i kolejnej nadziei wypełniania
snu wymodlonego
u św. Mikołaja z Miry.

Przyjmij światła barwy za dobrą monetę
Obdziel tą monetą złote pszczoły w ulach
Pobłogosław mrówkę i słońce na niebie
Daj nam wiele łitości dla obcych i siebie.

PRZED SPEŁNIENIEM

Staszкови Popkowi

Noc niczym pająk wisi nad domem
za oknem Jesienin skarży się w mgławicy
melodią strof i dymem z fajki dziadka.
Już karty rozdano nalano w kielichy
panna gitara romans swój zaczyna
nad Bugiem w sitowiu na skraju tęsknoty.
Płyną samowary rytym gwiazdą się pali.
Grom jak kastaniet uderza w mą duszę
i draży sumienie w przedostatniej chwili
najdłuższej podróży którą odbyć muszę.

Zbieranie myśli

ZOSTANĄ PO NAS

Zostaną po nas lata srokate

liście ze strzechą splecione.

Zostanie po nas stół czworonóg

i pakt o ciepłej nieagresji.

Zostanie po nas próg brodaty

mchem – staruszką przetkany

z powracającym echem nadziei

Zbieranie myśli

DOTYK SUMIENIA

Przy rozmowie z sumieniem
nie ma słów patetycznych
są paciorki oczekiwać
na rozgrzeszenie.

Nie oddajesz swej mroczności
ani jasności do końca
a zarys twojej duszy
widoczny zaledwie
mglisty przyjmuje wymiar
i pokuta nie osiąga celu
o którym marzyłeś.

Do zobaczenia więc
na Sądzie Ostatecznym.

ROZMOWA Z MILCZENIEM

Mysli wędrują bezkarnie
kropelką słów
a tyle chciałoby się powiedzieć
pochyleniem pióra
a tyle chciałoby się napisać.

Język zatrzasnął słowa
papier świeci pustką
bolą krajobrazy duszy.

WSZYSTKO JEST JASNE

Przemykam krętymi uliczkami życia
ciągle jeszcze wybiegając
w pola wyobraźni.

Nawet Warkocz Bereniki
zapomina przestrogi i pacierza
szeptanego wargami horyzontu.

A przecież wszystko jest jasne
jak olśnienie jak strzał
prosto w serce.

Wszystko jest jasne gdy stajesz nagle
na drodze bez wyjścia.

Gdy chemia ciężarom przesuwa się
i uśmiech nachodzi na usta
Snują paplaninę zyciorysów
i podbojów miłosnych.

W kącie wagonu pod Gazetą Codzienną
sny snią bajki o życiu.

Gdy dachy dworców odpiływają
pokorniejsi o kolejną godzinę
nabieramy wody w usta
zegnając dworcowe gołębie
i głodne spojrzenia cichardów.

JESIEŃ W MIEŚCIE

Rozlały się farby
na płótno milknącego dnia
ptaki zapomniały o resztkach drzew
w pośpiechu zmieniając adresy.
Deszcz spowiada się dachom
a w oknach firanki nieszpór zaczynają
jakby ktoś jeszcze patrzył, wołał i narzekał
i widział odlot żurawi na niebie
Jest we mnie kropla – to zdziwienie lata
gdy domy już ciepło zamykają swoje
na lepsze czasy i nowe kolory.
Gdy chmury ciężarem przysłaniają myśli
sonata deszczowa przez palce przecieka.

NA DWORCU CENTRALNYM ŻYCIA

Ruch odbywa się rytmicznie
w pociągu elektrycznym czasu
prawie jak szwajcarskim zegarku.
Przyjazd i odjazd.
Semafony otwierają kierunki tęsknoty.
Nadzieja wędruje od horyzontu
do Ciebie przytulonej ciasno.
Uszy chwytają jeszcze krzyk ulicy
i miły szelest słów obok.
Spóźnieni biegną do mety
z tobołami przeżytych lat.
Inni czekają na pomysłne wiatry
i uśmiech nadchodzącej aury.
Snują paplaninę życiorysów
i podbojów miłosnych.
W kącie wagonu pod Gazetą Codzienną
sny śnią bajki o życiu.
Gdy dachy dworca odpływają
pokorniejsi o kolejną godzinę
nabieramy wody w usta
żegnając dworcowe gołębice
i głodne spojrzenia clochardów.

ROZWAŻANIA

Pytań coraz więcej, odpowiedzi mało –
odwieczna prawda planety Ziemi.
I tak dojrzewa wiek kolejny
wpisany w księgę biblioteki świata.
I tak dojrzewa wiek szlachetny
łowieniem serca, odnawianiem prawdy.
Wróżą wzloty wiatraków jesiennych
na wzgórze żywej wyobraźni
Don Kichote zagubiony nagle
w rzece płynących lat
chwyta grzywę Rosynanta
i na drugim brzegu groteski
rozwiązuje uczciwie pytania
bez odpowiedzi.

ULOTNOŚĆ – PRZEWROTNOŚĆ

Słowo się rzekło
słowo się rzekło
a ono nieposłuszne
w przestworza uciekło.
A ono jak balonik
do wiatru przytulone
cwałuje w sto koni.
Słowo się rzekło
słowo się rzekło
a ono rozbrykane
w przestworza uciekło.
W dosłownej pogoni
nie może siebie dogonić
puste i bez znaczenia
nie dożyje spełnienia.

OSTRE SYGNAŁY

Destrukcja trwa na całego. Wycinają nieletnie drzewa tętniące rytmem cudownego stworzenia. Wyszadzają jeszcze ciepłe gniazda domów, wyprowadzają na odległe spaceru ludzi i dobytek. W nowej grudzie ziemi trudno odnaleźć korzenie trwania radosnego. Obojętni na nerwowe skurcze serca srebrniejących wieczorami brzoź i płacz wilgotnych łąk ułożonych w naszych wspomnieniach, nie szukają krzyku ptaków tropiących lasy i torfowiska. Powód okazuje się być prozaiczny. Niestety nie zawsze autostradą można dojechać do nieba.

ZMIERZCH GNIEWU

Gniew został za grzbietem lasu.
Można już iść
bez narażania słów
na niespodzianki i pułapki.
Czyste powietrze
na stałe gości już
w dialogach.
Bez reszty można
otworzyć dolinę
zachodzącego słońca.

KABAŁA

Mówią –
nić pobłażliwości
ma swoje granice
czasem więc pęka
a ponieważ cierpliwość
jest cechą błazna
zrobiono mu zadośćuczynienie
ukrzyżowano w gaju głógów ironii
gorzkiej prawdy szparagów groteski
i akacji humoru.
Uduchowieni znawcy i specjaliści sztuk
mówili że to frapujące dzieło
trzeba poddać je tylko próbie ognia
przypiec żartem i odpowiednio dosolić.

-----

jedni na widok (jak to ludzie)
sypali głowy popiołem
inni targali drgające ciało
na relikwie
byli jednak i tacy
którzy liczyli jeszcze
że łotr się znowu
z kabały wywinie.

TANIM KOSZTEM

Tylko pół gestu i ćwierć słowa
zostało po lkarze.

Reszkę zabrało morze

i stary rybak

aby zapewnić sobie legendę

oglądania cudu.

PRAWIE BALETMISTRZ

Mówią –

Nie musisz być artystą
luminarzem aren i scen .

I nie ważne czy przez prawe
czy lewe ramię
zmieniasz profil twarzy
głębokość oczu i spokój rąk

Jesteś i wiesz że jesteś
że obrót na pięcie wystarczy
by odejść na zawsze
z podniesionym czołem
gdy trzeba w ciszy
lub w ulewie braw.

-----

jedni na widok (jak to ludzie)
sypali głowy popiołem
inni targali drgające ciała
na relikwie
byli jednak i tacy
którzy liczyli jeszcze
że lotr się znowu
z kabały wywinie.

OD RANA PADA

WOJNA

Za furtką wiatr gwizdże na palcach
a pogoda – psie oczy pełne smutku
choć wierne to łzawiące deszczem.

Oskarżenie, obrona
czarne łogi powagi,
rozkruszony winowajca
prosi o łagodny wyrok.

Zal tylko że sprawiedliwość
buja za siódmą górą i rzeką
bo nikt nie może
jej pojąć do końca

WOJNA

Pęka szkło
lustro nie ocalił nawet
wielce szlachetny prorok.
Człowiek nie widzi teraz
swojej twarzy
chwyta się za głowę
płonie pożar wstydu.
Zakrywa ją rękami
Przez palce płynie
żywa krew.

PRZEMYŚLENIA

Kain zabił Abła
i
byłoby po sprawie...
gdyby
nie wszczęła postępowania
tak zwana sprawiedliwość.

Oskarżenie, obrona
czarne togi powagi,
rozkruszony winowajca
prosi o łagodny wyrok.

Żal tylko że sprawiedliwość
buja za siódmą górą i rzeką
bo nikt nie może
jej pojąć do końca

OBERWANIE CHMURY

Wiersze –
ten chleb codzienny duszy
powstają najwyczejniej w świecie
w skrawku gorączkującej wyobraźni
i podwyższonej temperaturze myśli
gdy termometr napięcia
uderza niczym piorun
z jasnego nieba
w krwawiące wnętrze
białej chmury
ofiarowania siebie.

Po ulewnym deszczu poezji
powietrze staje się czyste
a Pan Bóg zabiera się
do nowego aktu stwarzania.

KTO CZYTA POEZJĘ?

Poezję czytają:

poeci, dzieci

rodziny poetów

znajomi poetów

znajomi znajomych

pasjonaci

degeneraci

szaleńcy

straceni

snoby

i zbieracze makulatury.

HISTORIA TO CZY EPOPEJA STOŁU

Tę wielką rzecz odwiecznego stołu
zaczęto mordem biednego jagnięcia
nad którym okrzyk wyrastał zwycięski
poparty głosem ostrzonego noża.

Tak też odchodzi czyjeś krótkie życie
w tłumie sztandarów brodzie Wernyhory
i pod widelcem ugina kolana
w żołądkach kwasem trawione dogłębnie.

Historia to czy tylko zmyślny wariant
już się sos leje krwawy szlak zaznacza
z boku chleb niosą do ust kainowych
i cud się dzieje na placach talerzy.

W zgiełku oręża i w barwach nakrycia
w bohaterstwie zębów podniesionych buław
nad serwetą stołu nad głowami bólu
pochód zaczyna głodny demon brzucha.

W MARSZU POKOLEŃ

Rozmawiamy o tym i o owym
snujemy nitki opowieści
czasu przeszłego z domieszką
lirycznych wzruszeń.
Wspominamy znajomych
którzy już dawno zasnęli
snem sprawiedliwych
a kroki ich odeszły
w przekorną niepamięć.
Zawieszeni w pół słowa
zatracamy pewność
własnych snów i czynów
Przed odejściem na bocznicę
przeliczamy emeryturę marzeń
na spełnienie.

JEDŹ PAN NA MAJORKĘ

Zwiększa się w nas ilość miejsca
na bezduszną.

Moda to

czy nowatorstwo chwili?

Szalejemy w gnieździe obowiązków
spótek z odpowiedzialnością nie tylko
cywilnej maści.

Nadwątloną ścieżką lojalności

daleko się też nie zajędzie

(przy całym szacunku do uśmiechu).

Słowa ostro cięte przy ustach

w dialogach krótkich

pewnie dyktują warunki.

W tłumie głodnych sukcesu

trudno opowiedzieć narodziny słońca

w soczystej zieleni czy ćwierkanie

wróbla szarego sumienia.

Filozof pieniądza z przymrużeniem oka

serwuje ci radę:

Jedź pan na Majorkę tam jest złote słońce.

SEN

Księżyc już skończył
obchód nieba
najtrwalszy sen –
Świat się rozpina niespodzianie
z kropli i mgieł.
Za domem który
niesiesz w sercu
ogrody i kwiat.
W ogrodach
tropię słowa jak dotyk
ciepła ślad.
Sen uparty nie chce odejść.
Ludzie ze snu nie chcą odejść.
godzin uwikłanie
smutku odpuszczanie
czasu ciulanie
Żywot wieczny!

MARZENIA SENNE?

Sny są bezpieczne w naszych snach
Kiedy budzimy się i bosą stopą
wchodzimy w realia narodowego snu
i jak rycerze średniowieczni
Twarz świata zmieniamy
którą najlepiej zmieniać we śnie
na piękną jak we śnie
na sen piękny jak we śnie!
Nadwątloną ciężką lojalności
Istny lunapark karuzeli.
(przy całym szacunku do uśmiechu)
Słowa ostro cięte przy ustach
w dialogach krótkich
pewnie dyktują warunki.
W tłumie głodnych sukcesów
trudno opowiedzieć narodziny słowa
w soczystej zieleni czy ćwierkaniu
wrobla szarego sumienia.
Filozof pieniądza z przymrużeniem oka
serwuje ci radę:
Jedź pan na Majorkę tam jest złote słońce.

OPLATA POWINNOŚCI

Spełnia się miesiąc niczym sen
pośpiesznie chorobliwie
wsącza się w mglisty ranek
rozliczania pamięci.
Dom – chleb z masłem
Światło – wykładnia ciemności
Gaz – płomień ogniska
Radiotelevideo – osuszanie mózgów
Telefon – łączy z oszalałym światem
Raty – umieranie w kawałkach
Ubezpieczenie – tylko na życie
Żywność – napęd ciała i duszy
Sąsiadka – niezła pyskówka
I dalej dalej
godzin uwikłanie
smutku odpuszczanie
czasu ciułanie
Żywot wieczny?

IMION POŁOWY

Dzień zwleka się z pościeli nieba
i noc odchodzi na manowce.

Trzeba zatrzymać się w pół słowa
gdy deszcz kropidłem święci słońce.

A Chrystus głowę pod okapem chowa
jesiennym trawom przytakuje cisza.

To w krzewów rozmodlony ołtarz
jaskółka smukły lot swój zniża.

Toniemy w kroplach uwięzieni
jak kruche liście na jeziorach
a potem do cna przemoczeni
płynąc do brzegu niczym łodzie
imiona swoje odnajdziemy.

NOSTALGIA

Wiatr wysyła polecony
list – opadł
na dno zamyślenia.
Po szybach spowiedź deszczu
spływa
odmawiając pokutę
koronkę do złotego liścia.
Realność rozmów zatracą się
w zapachu czarnej kawy
rozlanej do szklanek
rozterek i powrotów.
Słowa chodzą powoli
w płaszczu spacerowej ciszy
przytulone do siebie
niczym listopadowe anioły.

NAD STYKSEM

Odległość mierzysz miarą słów
czerni spustoszenie sieje w duszy
a ty smakujesz swoją kruchość
kieliszkiem samotności.

UŁAMEK ZWYKŁY

Wiara nadzieja i miłość
to wspólny mianownik
w ułamku zwykłym
życia –
mostu wiszącego
na brzegach
porośniętych echem
najjaśniejszych słów.

Czyż nie jest ta poezja w tym polifonicznym ludzkim świecie Świacie upraszczania formy; wypowiedziana się na co dzień prymitywnym żargotem, informacyjnym algorytmem – kodem, przy równoczesnym narastaniu wielości potrzeb, znaczeń, postaw, wartości? Czy poezja jest „ekonomią uczuć”? A może jest czystą wyobraźnią o tym, co nie może być realne i konkretne, czyli że jest niuda, marzeniem? A może jest aczemu słowa, a zarazem stanowczą, a następnie wydartą ekspresją osobowości i wydobywaną się poza samego siebie cichym skomlenie, skrzyp, wyrzucaniem tego co najbardziej boli, a w chwilach uspokojenia staje się rozmową z własnym cieniem...?

Trud czytelnika nie kończy się więc na owym kanarku utęści i wartości, ale potęgowany jest przez formę przekazu, poprzez lapidarny skrót, szokujące zestawienia okruczeń piękna z brzydota, językowego agryżu z poślizgiem brzoźni nadal muzyce.

Albo przychodzi taki czas dla dojrzałego poety, że wszelkie teorie i wąskie programy i mody lansowane przez wszechwiedzących krytyków, stają się okazją do łagodnego zdziwienia.

WARTO ZACHOWAĆ

Jeszcze świecą iskry
w naszym ognisku
nie gasną rozmowy
i pamięć nie uchyla się
przed odpowiedzialnością
za przebyte godziny
w gorące życie.
Warto zachować amulet
tych dni –
barokową jesień.

DUSZA MYŚLĄCA POETY

Współczesna poezja nie opisuje świata. Jej praktyką stało się filozofowanie i poszukiwanie zależności na pierwszy rzut oka niemożliwych, paradoksalnych, a przecież tkwiących w realiach ludzkiej psychiki, w stanach podświadomości, w gwałtownych wzburzeniach emocjonalnych. Tak naprawdę uświadamiamy sobie te treści po fakcie. Poezja w swoim „ex nihilo creat” ustępuje jedynie muzyce, tej najbardziej abstrakcyjnej i wyobraźniowej dziedzinie stworzonej przez człowieka z szumu wiatru i łez, z bicia serca i śmiechu dzikiej bestii, z „tamtamów” i świergotu ptaków. Ale muzyka jest córą przemijania dźwięków, a poezja jest zatrzymaniem myśli i znaczeń w czasie. Czymże jest ta poezja w tym polifonicznym ludzkim świecie? Świecie upraszczania formy, wypowiedzania się na co dzień prymitywnym żargonem, informacyjnym algorytmem – kodem, przy równoczesnym narastaniu wielości potrzeb, znaczeń, postaw, wartości? Czy poezja jest „ekonomią uczuć”? A może jest czystą wyobraźnią o tym, co nie może być realne i konkretne, czyli że jest ułudą, marzeniem? A może jest ascezą słowa, a zarazem otamowaną, a następnie wydartą ekspresją osobowości i wydobywaniem się poza samego siebie cichym skomleniem, skargą, wyrzucaniem tego co najbardziej boli, a w chwilach uspokojenia staje się rozmową z własnym cieniem...?

Trud czytelnika nie kończy się więc na owym kamuflażu treści i wartości, ale potęgowany jest przez formę przekazu, poprzez lapidarny skrót, szokujące zestawienia okruczeń piękna z brzydotą, językowego zgrzytu z polifonią brzmień nadal muzycznych.

Ale przychodzi taki czas dla dojrzałego poety, że wszelkie teorie i wąskie programy i mody lansowane przez wszechwiedzących krytyków, stają się okazją do łagodnego zdziwienia,

tolerancyjnego pokiwania głową. Poeta wie jak trzymać ster swojego okrętu. Złośliwe i zawistne oceny już nie boją i stają się czymś na kształt natrętnej muchy w popołudnie jesieni. Dojrzały poeta wie, że są sprawy uniwersalne, że jego nieprzespana noc, zdradzona miłość, pijany zwid, tak naprawdę niewiele obchodzą ten zapędzony za mamoną świat...

Dojrzały poeta pisze:

*Nanieśli ci słów poeci
Święty Franciszku z Asyżu
do gniazd twoich ptaków
legowisk saren i wilczych dołów
abyś karmił nimi
wiarę w miłość bliźnich*

.....
*Nazbierali ci biedy poeci
na umbryjskiej ziemi
od trądu nagłego ostrej włosienicy
do śmierci narcyza patrzącego w lustro
oko najwyższego
byś głosił chwałę w pamięci potomnych.*

(Zgoda ze światem)

Dojrzały poeta wie także, iż:

*Czasu nikt jeszcze nie wyprzedził
nawet klucz dzikich gęsi
uczepony nieba
płynący
do spełnienia...*

(Prośba)

I dlatego poeta nostalgicznie pisze:

*Zapisuję oczu Twoich jesienną ulewę
Ile bym dał za niknące słońce*

.....
*za gwiazdy zamknięte na klucz
wielkiej ciszy*

.....
Ile bym dał za godziny wczorajszej niedzieli

.....
*Niech zamieszkają w Twoich oczach wspomnienia
nasturcji
duety skowronków w kapliczkach wieczornych...*

(Wyznanie jesiennie)

Dojrzały poeta buduje swoje płótno z drobnych pajęczyn światła, z drobiazgów nanizanych z błysków wspomnień zatrzymanych w kadrze pamięci, z oddechów, z nastroju muzyki, ale także z kosmosu czasu i przestrzeni, z wartości najważniejszych ; wiary w istotę Stwórcy, w Jego wieczne wypełnianie luk w zakamarkach tego świata, który był, jest i będzie poza krańce śmierci.

Łagodna miłość życia, łagodność i wyrozumiałość dla innych ludzi, świadomość przemijania, wędrówka aż poza kres i nadzieja, ale też jasność chwili „tu i teraz”:

*Przemykam krętymi uliczkami życia
ciągle jeszcze wybiegając
w pole wyobraźni.
Nawet Warkocz Bereniki
zapomina przestrogi i pacierza
szeptanego wargami horyzontu.*

*A przecież wszystko jest jasne
jak olśnienie
jak strzał
prosto w serce
wszystko jest jasne gdy stajesz nagle
na drodze bez wyjścia.*

(Wszystko jest jasne)

Dojrzały poeta nie używa udziwnionych słów, nie szokuje, nie ma tendencji do patosu. Jego język jest prosty, zwyczajny, a jednak w swojej zwyczajności piękny. To cecha, której poeci czasu pogardy dla życia, dla wszelkich wartości wyrzekli się świadomie i programowo, tak jak wyrzekli się ujawniania uczuć. Wstyd ujawniania słabości wobec potęgi przemocy, zła, zniszczenia, wyścigu w technologiach zabijania. Wstyd, że człowiek „nowoczesny” może mieć sumienie...

A dojrzały poeta pisze;

*Przy rozmowie z sumieniem
nie ma słów patetycznych*

.....
i pokuta nie osiąga celu

.....
*Do zobaczenia więc
na Sądzie Ostatecznym*

(Dotyk sumienia)

I dalej :

*Gniew został za grzbietem lasu
Można już iść
bez narażania słów*

(Zmierch gniewu)

*Tylko pół gestu i ćwierć słowa
zostało po Ikarze
Resztę zabrało morze
i stary rybak
aby zapewnić sobie legendę
oglądania cudu*

(Tanim kosztem)

Kolejny tom poezji Ryszarda Kornackiego „Ciepły dotyk duszy” jest jak jesienne dojrzałe wino. Jego dojrzałość wynika z wartości idei, niby zwykłych a zarazem wielkich, z bogactwa i rozległości zainteresowania człowieczym światem. Poeta wie o czym pisze. Nie łudzi go gra słów, dla samego ich składania, dla zwykłej śmieszności. Nie należy też do grona tych, którzy piszą setki wierszy różniących się jedynie tak, jak lewa dłoń od prawej. Dojrzałość poety wynika z Jego bogatej psychiki, z żywości wyobraźni, z subtelności uczuć. Dojrzały poeta wie jak trzymać ster swojej łodzi. Ryszard Kornacki poeta o myślącej duszy.

Prof. dr hab. Stanisław Popek

Lublin, 5.02.1999

GŁOSY O POEZJI RYSZARDA KORNACKIEGO

(...) Kornacki jest poetą, który – wyszedłszy z izolacji wewnętrznej – szuka punktu odniesienia dla swojej osobowości twórczej w rozległym krajobrazie współczesnej rzeczywistości.

„Literacki Głos Nauczycielski” nr 1/76

Zbigniew Strzałkowski

(...) Uderzającą cechą wierszy R. Kornackiego jest ich łagodność, nawet tam, gdzie autor świadomie usiłuje rozbijać harmonię obrazu poetyckiego, gdzie wprowadza ostre dysonansy dzięki któremu sielanka zestawiona z naturalistycznym niemal konkretem pobrzmiwać zaczyna ironicznie. (...) Jedno jest pewne, że pojawiło się nowe nazwisko w naszej młodej poezji, nazwisko związane z tak rzadką w niej cechą jak prostota.

„Literatura” nr 21/76

Wiesław Krzysztozek

(...) Docieranie do psychiki drugiego człowieka przeprowadza Kornacki za pomocą własnego „ja” własnej psychiki, za pomocą całej swojej własnej osobowości traktowanej instrumentalnie jako najistotniejsze źródło poznania i najbardziej adekwatny środek przekazu.

„Kamena” nr 21/77

Stanisław Żurek

(...) Kornacki penetruje psychikę ludzką, z całą ostrością odsłania zachłanność, zawiść, egoizm, znieczulicę i brak odpowiedzialności za czyny podejmowane przez ludzi.

„Literacki Głos Nauczycielski” nr 8/89

Longin Jan Okoń

(...) Poezje R. Kornackiego czytałem kilkakrotnie, za każdym razem jakby od nowa wsłuchując się w zadumę, która emanuje z tych wierszy, w mądrą spokojną, a więc dojrzałą filozofię. Jest to poezja wyważona, oszczędna w słowa i zbędne metafory oraz różnego rodzaju uduziwienia.

„Kurier Lubelski” nr 209/90

Stanisław A. Łukowski

(...) Poeta stara się wyrazić Życie, które traktuje jako akt tragicznej odwagi (...) Ryszard Kornacki szuka prawdziwego człowieka, prawdziwej miłości, prawdziwej nadziei.

Teatr im. J. Osterwy, Gorzów Wielkopolski
Program teatralny 1990 r.

Sława Przybylska

(...) Niemniej wielobarwnie i wieloznaczeniowo, pomiędzy zapisem wzruszenia a pasją rozrachunku, rozwiiera się przed nami paleta możliwości Ryszarda Kornackiego (ur. w 1940 r.) (...) Jego liryka – wyrażeniowa to znów refleksyjna – towarzyszy nieustannie zewnętrznemu i wewnętrznemu doświadczeniu. Porządkuje chaos doznań, objaśnia rzeczy i zjawiska na nowo bądź w innej wersji – szacie słownej względem tego, co skądinąd wiadome. Poprzez samopoznanie, kolejne akty uświadomienia pomagają oswoić się ze światem zatrważającym niepewnością, wątpliwościami, ukoić źródło nie kończących się smutków, kłopotów, nieszczęść – erupcji fatalnej puszkii Pandory.

Takie pożytkowanie sprawczych sił poezji przywraca duchową równowagę. Pozwala w efekcie osiągnąć mądrość własną, prawdę dopełniającą obiegowe przeświadczenia o nowe rysy i elementy.

„W ogrodach ognia” – cz. I Poezja
Lublin 1990

Stanisław Nyczaj

(...) Wiersze Ryszarda Kornackiego, tak mocno osadzone w realiach codzienności, są rejestrem zagrożeń i lęków człowieka. Ale są też czymś więcej: wskazują na możliwości ocalenia humanistycznych wartości.

„Słowo Podlasia” nr 47/91

Ryszard Chojecki

(...) Wiersze Ryszarda Kornackiego dostarczają wspaniałej stawy dla ducha, dzięki połączeniu głębokiej intuicji autora z dobrze przyswojonym rzemiosłem.

„Słowo Powszechne” nr 76/92

Stanisław Stanik

(...) Dziękuję za list z lipca i „Zapis dnia”. Myślę, że pana uczniowie mieli szczęście znaleźć takiego nauczyciela. Mówię to opierając się na pana wierszach, które są mądre i zrównoważone. Pewnie trzeba sporo doświadczeń, żeby dojść do pewnego oderwania widocznego w tych wierszach.

*Przesyłam panu najlepsze pozdrowienia.
4 września 1992*

Czesław Miłosz

(...) Wiersze Ryszarda Kornackiego to jedna wielka rozmowa o miłości, o samotności. Ta liryka rodzi się z rozważań nad kondycją moralną człowieka. Jest jak gdyby jednym wielkim pasmem modlitwy, która prowadzi człowieka poszukującego do wiary i nadziei. Tom „Słoneczna galeria przyrody” to ogromna fascynacja Pieninami, ich urzekającym pięknem, ich „ciszą” graniczącą z modlitwą, wreszcie jedynym niepowtarzalnym krajobrazem i klimatem. A i mowa wiązana tego tomu budzi najwyższe uznanie. To śpiew wielkiego już artysty.

„Słowo – Dziennik Katolicki” nr 160/94

Zdzisław Łączkowski

(...) I poetycki instynkt Kornackiego chroni go zarówno przed przemetaforizowaniem, a więc przyznaniem wyższości narzędzia nad materiałem, jak przed niedokształtowanymi formalnie enuncjacjami zabiegającymi o rodowód z ontologią. Mówi prosto, ale prostotą nieobcą skomplikowaniu przedmiotu, o którym traktuje. Także nie naiwnie. Z pełną świadomością ludzkich ograniczeń, z którymi natura człowieka bezskutecznie skazana jest się uporać. (...) Bo wiersz Kornackiego to nie monolog liryczny, to – niezależnie od paradoksalności takiego postawienia sprawy – liryczny dialog (...) Czuje się to poszerzenie indywidualności autora o osobowości czytelników.

„Kurier Lubelski” nr 249/94

Zygmunt Mikulski

(...) Liryka Ryszarda Kornackiego wyrasta z kontemplacji moralnych dylematów współczesnego człowieka. Wyraża je słowem dalekim od wszelkiej brutalności i kontestacji. Poezja ta to raczej intymna i wyciszona w tonie rozmowa, modlitwa i skarga, ale także wyraz nadziei i wiary człowieka poszukującego wartości, których ani „złodziej nie zabierze, ani ogień nie spopielei” (...) Poezja Ryszarda Kornackiego jest chlebem dzielnym z serca. Przyjmijmy jej dar z nadzieją...

Wstęp do wyboru wierszy
„Wszystkie wątpliwości świata” 1994

Stefania i Waldemar Michalsey

(...) W twórczości Ryszarda Kornackiego wyczuwa się zmagania – z sobą, modą środowiskową, a zapewne i krytyką – by pozostać w świecie „giętkiego języka” i „odpowiedniego dla rzeczy słowa”. (...) Spotykamy się więc z Ryszardem Kornackim jako z ukształtowaną i znaczącą indywidualnością poetycką, z twórczością o bardzo dużej sprawności warsztatowej, która podejmuje problemy ważne dla każdego człowieka, z indywidualną koncepcją poezji nie podlegającą stadnym modom.

„Akcent” nr 1/96

Stefan Melkowski

(...) Czytając 22 wiersze R. Kornackiego „wchodzę” w utwory mi nie znane, a – znane. Bo mówi do mnie ten sam, wciąż świetny poeta. Novum: 4 teksty piosenek, ale to też poezja, może nawet bardziej gorzka w wymowie niż wiersze Kornackiego, w których on zawsze pochyla się nad człowiekiem i jego uwikłaniami – nad tym, wobec czego nawet burzliwość dziejów jest bezradna. Łatwiej bowiem rozwalić mur berliński (i tyle innych murów) niż np. głupotę czy pazerność

„Gazeta Kulturalna” nr 1/98

Rafał Orlewski

SPIS TREŚCI

Dotykam siebie

Urodzinowy wrzesień	9
Lubelska aria	10
Gołębie o zmierzchu	11
Lublin	12
Powroty w dzieciństwo	13
Czterowiersz	14
Senne zamyślenie	15
Noc niespokojna	16
Dusza moja	17
Ballada o duszy tęskniącej	18
Dusza i ciało	19
Nie wołam	20
Krople modlitwy	21
Filozofia lustra	22
Motyw z baśni	23
To już było i będzie	24
Na operacyjnym stole	25
Karta pacjenta	26
Podróż i Charon	27
Dogania mnie	28
Upadki	29
Droga	30
Bogactwo	31

Dedykacje

Zbratanie	35
Twój wiersz – realnie	36

Koło ratunkowe	37
Anatomia słowa	38
Znajomi	39
Szopen i raj	40
Nasza mama	41
Pośmiertne	42
Nie mogła długo umilknąć	43
Miłość w dobroci	44
Jeden dzień, godzina...	45
Mój nauczyciel	46
Nasza Gienia	47
Dziewczynka z zapalkami	48
Liryk świąteczny	49
Wyznanie jesienne	50
Tak moja miła	51
Harfa	52
Prośba	53
Zgoda ze światem	54
Najbliżsi	55
Rybacy nad Krzną	56
Przed spełnieniem	57
Zostaną po nas	58

Zbieranie myśli

Dotyk sumienia	61
Rozmowa z milczeniem	62
Wszystko jest jasne	63
Jesień w mieście	64
Na dworcu centralnym życia	65
Rozważania	66
Ulotność – przewrotność	67

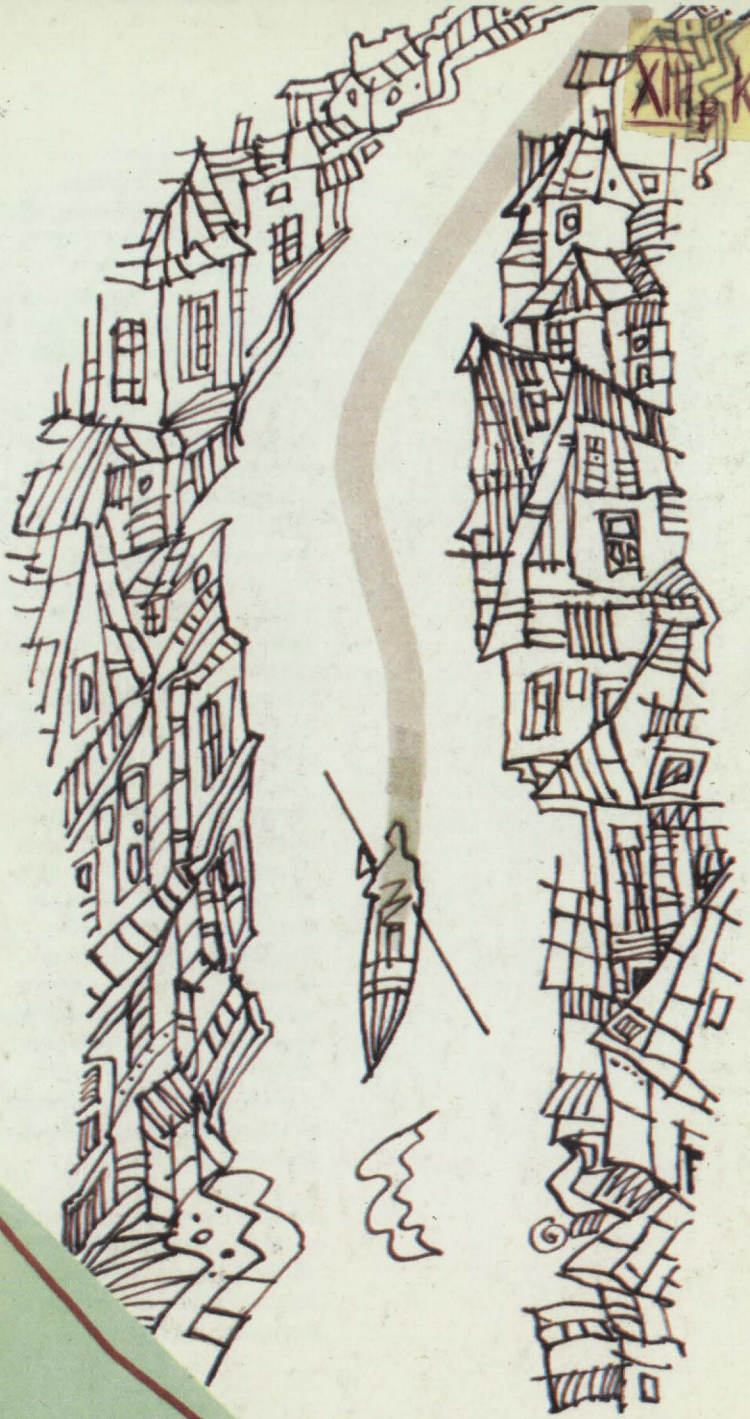
Ostre sygnały	68
Zmierzch gniewu	69
Kabała	70
Tanim kosztem	71
Prawie baletmistrz	72
Od rana pada	73
Wojna	74
Przemyslenia	75
Oberwanie chmury	76
Kto czyta poezję?	77
Historia to czy epepeja stołu	78
W marszu pokoleń	79
Jedź pan na Majorkę	80
Sen	81
Marzenia senne	82
Opłata powinności	83
Imion połowy	84
Nostalgia	85
Nad Styksem	86
Ułamek zwykły	87
Warto zachować	88
Posłowie: Dusza myśląca poety	89
Głosy o poezji Ryszarda Kornackiego	94

róża" (1993), a z Janem Krzyżanowskim monografię „Sława Przybylska" (1997). Jest autorem esejów m.in. o poecie – nauczycielu Antonim Madeju i ruchu literackim w regionie białsko-podlaskim.

Utwory Ryszarda Kornackiego były tworzywem sześciu spektakli teatralnych wystawianych w Międzyrzeczu Podlaskim, Białej Podlaskiej, Gorzowie Wielkopolskim, Szczawnicy, Starym i Nowym Sączu, realizowanych przez Teatr na Targówku w Warszawie, Teatr Zwyczajny w Warszawie, Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim, Teatr Studyjny „Droga" w Szczawnicy i Międzyrzeckie Studio Młodych. Spektakle reżyserował Jan Krzyżanowski. Oprócz aktorów zawodowych: Barbary Horawianki, Aleksandry Koncewicz, Mieczysława Kalenika, Andrzeja Brzeskiego, Andrzeja Tomeckiego, Andrzeja Szczepkowskiego, Tadeusza Kwinty i innych w spektaklach występowała również młodzież szkół podstawowych i średnich.

Kolejny tom wierszy „Ciepły dotyk duszy" został wydany z okazji Jubileuszu 40-lecia pracy artystycznej Ryszarda Kornackiego przypadającej w roku 1999.

XIII Key

ISBN 83-903348-5-2